

pōt attēdi fin qdcūqz accns:puta fin aliquē
finē remotū v̄l ēm aliqd instrumētū act̄ v̄l
qdcūqz aliud b̄mōi. Ad p̄mū ḡ dicēdū
q̄ ypocrita simulās aliquā v̄tutē assumit eaz
et finē nō qdē fin ext̄tiā q̄si volēs eaz h̄re
sz fin apparentiā q̄si volēs videri eā h̄re. ex q̄
nō haber q̄ opponat illi v̄tuti: sz q̄ opposat
v̄tati inq̄iū vult decipe hoies circa illā v̄tu-
tē opera at illius v̄rtutis nō assumit q̄si p̄ se
itenta sz instrumētali q̄si signa illi v̄rtuti. vñ
ex h̄nō habet directā oppositionē ad illā vir-
tutē. Ad secūdū dicēdū q̄ sicut s̄ dictū ē
prudentie directe opponitur astutia ad quaz
ptinet iuueniē q̄sdā vias apparentes et nō exi-
stentes ad p̄positū cōsequēdū: executio autē
astutie ē pprie q̄ dolū in verbis: p̄frandē q̄nt
in facti. et sicut astutia se habet ad prudentias
ita dolus et fraus ad simplicitatē. dolus at v̄l
fraus ordinat ad decipiendū p̄ncipaliter. et
q̄nq̄ secūdario ad nocendū. vnde ad simpi-
citatē ptinet directe se p̄seruare a deceptōe
et fin h̄ v̄l s̄ dictū ē virtus simplicitatis ē ea
dē v̄tuti v̄tatis: sz v̄tuti sola rōne: ga v̄tas
dicis fin q̄ signa cōcordat signis: sz simplicitas
dicitur fin q̄ nō tēdī ī dīsa: vt. s. aliud inten-
dat iterius et alind p̄tendat exterī. Ad tūū
dicēdū q̄ lucrū vel gloria ē finis remotus si-
mulatōrū sicut et mēdaciō. vnde ex hoc fine
speciē nō sortit: sz ex fine primo q̄ ē ostēdē
se aliū q̄ sit. vñ q̄nq̄ vtingit q̄ aligs singit d̄
se magna nulli alterī ḡra sed sola libidine si-
mulandi sicut pl̄s dicit in 4. ethicōz. et sicut
etia supra de mēdaciō dictum ē.

Ad quartū sic pro-
cedit. Videl q̄ ypocrisis sp̄ sit p̄ctū mortale
bīc. n. Jero. Ysa. ix. i glo. q̄ i op̄paratiōe tuo-
rum maloz leui ē aperte peccare q̄ scitatem
simulare. et sup illud Job. p. Hic autē dño
placuit tē glo. dicit q̄ simulata egitas nō est
egitas sed duplex p̄ctū. et sup illud Tren. 4.
Maior effecta ē iūquitas p̄ctū pl̄s mei p̄ctō
sodomoz. dicit glo. Scelerata pl̄gūt que i
ypocrism lab. ē cuius maior ē iūquitas p̄ctō
sodomoz. p̄ctā auti sodomoz sūt p̄ctā mora-
lia. et ypocrisis sp̄ ē p̄ctū mortale. P. Gre-
gorius dicit. 3. moral. q̄ ypocrite ex malicia
peccat. sz hoc ē granissimū: ga p̄tinet ad pec-
catū in sp̄m scīm. et ypocrita sp̄ mortaliter pec-
cat. P. Null' meret irā dei et exclusionē a
dei visioe nisi p̄p̄ p̄ctū mortale. sz p̄ ypocrisi-

aliḡs meret irā dei: fin illud Job. 36. Min-
latores et callidi provocat irā dei. excluditū
etia ypocrita a visioe dei. fin illud Job. 13.
Nō veniet in spectu eī oīs ypocrita. ḡ ypo-
crisis sp̄ p̄ctū mortale. Sz dē: ga ypocris-
is ē mēdaciō operis cū sit simulatio q̄dā nō
aut oē mēdaciō opis ē p̄ctū mortale. ḡ nec
oīs ypocrisis. Intentio ypocrite ē ad
hoc q̄ videat bon'. Sz hoc nō opponit carita-
ti. ḡ ypocrisis nō ē fin se p̄ctū mortale. P.
Ypocrisis nascit ex iani glia vt Greg. dicit p̄
moral. sz iani glia nī sp̄ p̄ctū mortale. ḡ nī
ypocrisis. W̄ dō q̄ in ypocrisi duo sūt. s. dō
fectus scitatis et simulatio ipsi. Si ḡ ypocris-
ta dicat ille cui intentio fert ad vtrūq;: vt. s. ali-
q̄s nō curet scitare h̄re: sz solū scūs apparere:
sic st̄neuit accipi in sacra scriptura: sic mani-
festū ē q̄ ē p̄ctū mortale. null' dō tota p̄a
tur scitare nisi p̄ p̄ctū mortale. Si at dicit
ypocrita ille q̄ intendit simulare scitare a q̄ d̄
ficit p̄ p̄ctū mortale: nūc q̄uis sūt i p̄ctō mē-
tali et quo p̄ua scitare: nō tñ sp̄ ipla simula-
tio est ei p̄ctū mortale: sz q̄nq̄ veniale: q̄d vi-
scernēdū ē ex fine: q̄ si p̄pugnat caritati dei
primi erit p̄ctū mortale: puta cū simulat scit-
atem et falsam doctrinam disseminet: vñ et
adipiscat ecclesiasticā dignitatē indign' vñ
cūq̄ alia ipsalia bona i quib' finē osituit. Si
vo finis intent' nō repugnet caritati: erit pec-
catū veniale: puta cū aliquis in ipla sciriōe v̄-
lectat: de q̄d 4. ethicōz q̄ magis videt ve-
nus q̄ mal'. Adē. n. rō ē de mēdaciō et simu-
latōe. vtingit tñ q̄nq̄ q̄ aligs simulat p̄fec-
tionē scitatis q̄ nō ē de salutē incitare. et talis
simulatio nec sp̄ ē p̄ctū mortale: nec sp̄ ē cus-
p̄ctō mortali. Et p̄ hoc p̄rūsio ad obiecta.

Einde oside

Drandū ē de iactantia et yro-
nia q̄ sūt p̄tes mēdaciō fin
p̄līm in 4. ethicōz. p̄ autē
circa iactantia q̄ruīt duo. p̄
etia v̄tuti opponaſ. 2. vtrū sit p̄ctū mortale.

Ad primū sic proce-

dit. Videl q̄ iactantia nō opponaſ. v̄tuti v̄t-
atis. Veritati. n. opponaſ mēdaciō. sz q̄nq̄ p̄t
esse iactantia etia sine mēdaciō: sicut cū aliga-
tū ex excellētias ostendat: dī. n. Hester p. q̄
Assuerus fecit grāde uiuū ut osideret diui-
tias glie sue ac fgnī sui: ac magnitudinē atq̄

Iactantia potest sit. q̄ iactantia nō oppōit
vitati. **P.** Iactantia ponit Greg. 21.
moral. vna de quorū spēbus supbie: cū s. q̄ iactan-
tia se b̄e qd nō b̄. Unde dī Jere. 48. Audi
uius supbia. Moab: supbus ē valde subli-
mitatem eius et arrogatiā et supbiā et altitudi-
nē cordis eius ego scio ait dñs. iactantia ei⁹
eo q̄ nō sit iux̄ ea vius ei⁹. et 31. moral. Greg.
dī q̄ iactantia oris ex iani gloria. supbia aut
et ianis gloria opponit viuti hūilitatis. q̄ iac-
tantia nō oppōit veritati s̄ hūilitati. **P.**
Iactantia ex diuitiis cari videt. Unde dī Sap.
5. Quid nobis profuit superbia: aut qd omni-
tiaz iactantia contulit nob̄. sed supfluitas di-
uitiaz videatur p̄tē ad p̄tē auaricie qd op-
ponit iusticie vel libalitati. nō q̄ iactantia op-
ponitur veritati. **S** 5 ē q̄ phs dī in 2. et
4. ethicor. iactantiaz opponi veritati. **P.** dī
dicēdū q̄ iactantia proprie importare vide-
tur q̄ bō v̄bis se extollat: illa. n. q̄ vult bō lon-
ge iactare: i altū elenat. tūc at p̄pe aligs se ex-
tollit qn̄ de se s̄ se aligd dicit. **D** qdē cōtin-
git dupl. **N** qz. n. aligs logf de se nō quidez
supra illud qd̄ i se ē s̄ supra illud qd̄ d̄ eo ho-
nes opinat: qd̄ apls r̄fugie dī. 2. ad Cor. 12.
Parco ne q̄s existimet me supra id qd̄ videt
i me: aut audit aliquid ex me. **A**lio aligs p̄ v̄
ba se extollit loques de se supra id quod in se
ē fm̄ rei veritatem. et quia magis ē aligd iudi-
cadū fm̄ q̄ i se ē q̄ fm̄ q̄ ē i opiniōe aliorū
inde ē q̄ magis p̄pe dī iactantia qn̄ aliquis ef-
fert se supra id qd̄ in ipo ē q̄ qn̄ effert se s̄ id
qd̄ ē i opiniōe aliorū: q̄ quis v̄troḡ mō iactan-
tia dici possit: et iactantia prope dicta oppo-
nitur vitati p̄ modū excessi us. **A** Ad p̄muz ḡ
dicēdū q̄ rō illa pcedit de iactantia fm̄ q̄ ex-
cedit opinionē. **A** Ad secūdum dicēdū q̄ iac-
tantie p̄tē considerari p̄tō duplicit. **U**no scđz
sc̄ie actus. et sic opponi veritati ut dictū ē.
Alio fm̄ cām suā ex q̄ et si nō sp̄ tñ frequent
accidit. et sic pcedit q̄dem ex superbia sic ex
cāteri motiuā et ipellēte. ex hoc. n. q̄ aligs i-
teri p̄ arrogatiā supra seip̄u eleuat: seq̄ ple-
rūq; q̄ exteri maiora qdā de se iactet: s̄ qn̄z
nō ex arrogatiā s̄ ex qdā vanitate aliquis ad
iactantia pcedat. et i hoc delect s̄: q̄ talē ē fm̄
habitū. et iō arrogatiā p̄ q̄ aligs supra seip̄
suā ex tollit sp̄s supbie: nō tñ ē idē iactantia:
s̄ ut frequēti ei⁹ cā. et ppter b̄ Greg⁹ iactantia
p̄tō in sp̄s supbie: t̄edit. n. iactator plerūq;
ad b̄ ḡ gloriā s̄ se q̄ p̄ suā iactantia. et iō scđm

Greg⁹ ex iani gloria oris scđm rōnem finis.
A Ad triū dicēdū q̄ opulentia etiā iactantiam
cāt duplicit. **U**no occasionalē iēctū de diui-
tys aligd supbit. vñ et signat p̄. 8. opes dicūt
superbe. **A**lio per modū finis iactantia ut dī i. 4.
ethicorum. aliqui seip̄os iactat non solū pp̄
gloriā: s̄ etiā proprie lucru: q̄ de sepiſſi fin-
gut ea ex quibus lucrari possint: puta q̄ sint
medici vel sapientes et dīni.

A Ad secunduz sic pro-
cedit. Vides q̄ iactantia sit p̄tē mortale. **D**ī
n. p̄. 28. Qui se iactat et dilatat iurgia cōci-
ta: s̄ occitare iurgia est p̄tē mortale: detesta-
tur. n. de⁹ eos q̄ seminat discordias et b̄. p̄.
ergo iactantia est p̄tē mortale. **P.** Dē
qd̄ phibef in lege dei ē p̄tē mortale. s̄ sup-
illud Eccl. 6. Nō te extollas in cogitatō aie-
tue. dicit glo. Iactantia et supbia phibet. q̄ iac-
tantia ē p̄tē mortale. **P.** Iactantia ē mēda-
ciū qdā. nō ē aut mēdaciū officiosū v̄l ioco-
sū: qd̄ p̄z ex fine mēdacy: quia ut phs dicit in
4. ethicor. iactator singit de se maiora existē-
tib⁹: qn̄q nullius grā: qn̄q grā glie vel bono-
ris: qn̄q aut grā argenti. et sic p̄z q̄ neḡ ē n̄ e-
daciū iocoſū neq; officiosū. vñ religiō p̄ sp̄
sit p̄nitiosū. videt q̄ sp̄ sit p̄tē mortale.
Sed ɔtra est q̄ iactantia ortur ex inani glo-
ria scđm Greg. 5. moral. s̄ iani gloria n̄ sp̄
ē p̄tē mortale s̄ qn̄q veniale: qd̄ v̄tare est
valde p̄scor. dī. n. Greg⁹ q̄ valde est p̄fector
sic ex ostēo opere auctor gloriā ērere: ut de
illata laude p̄nueta nesci. et exultatio gaude-
t̄ iactantia nō sp̄ ē peccatum mortale. **P.** dī
dū q̄ sicut supra dictū ē: p̄tē mortale ē qd̄
caritati ūiat. Dupl. citer q̄ iactantia confide-
rari p̄tō. **U**no scđm se put ē mēdaciū qdā
et sic qn̄q ē p̄tē mortale qn̄q veniale. mor-
tale qdē qn̄ aligs iactat de se p̄fert quod ē
gloriā dei: sic ex p̄sona regis Tyrī dī. **E**zech.
28. Elevatū ē cor tuum: et dixisti deus ego suū
vel etiā caritatē proximi: sicut cū aligs iac-
tādo seip̄u p̄zu p̄tō in contumelias aliorū sic
b̄ Luc. 18. de phariseo qui dicebat. non suū
sicut ceteri boiū raptiores iniusti adulteri re-
lut etiā hic publican⁹. qn̄q vero ē peccatum
veniale qn̄. s. aligs b̄ se talia iactat q̄ neq; sit
s̄ deū neq; ē p̄ximū. **A**lio p̄tō considerari scđm
suā cām. s. superbiā vel appetitum lucri:
aut ianis glorie. et sic si procedat ex supbia v̄l
iani glia q̄ sit p̄tē mortale: etiā ipa iactantia

Ent̄ p̄side

primū sic proce

Ad se

erit peccatum mortale: alioquin erit peccatum veniale. sed quicquid aliis primitum in iactantia ppter appetitu lucri: et hoc videtur in primis ad primi deceptionem et dannum: et ideo talis iactantia magis est peccatum mortale. vñ et plus dicit in 4.º ethicorum. quod turpior est quod se iactat causa lucri quam quod se iactat causa virtutis honoris: non tamen semper est peccatum mortale: quia potest esse tale lucrum ex quo alii non dannificari. Ad primus ergo dicendum quod ille qui iactat se ad hunc iurgiam occidit peccatum mortale. sed quicquid contigit quod iactantia est causa iuriorum non potest esse peccatum mortale. Ad secundum dicendum quod gloriam illa locorum iactantia fuit percepit ex superbia phisita quod est peccatum mortale. Ad tertium dicendum quod non solum iactantia importat mendacium punitiosum: sed solus quis est in caritate dei aut primi aut fuisse causam: quod autem aliis se iactet quod ex ipso delectatur est quoddam vanum ut physcus dicunt. vñ reduxit ad mendacium iocosum: nisi forte hoc donec dilectio pferret ut ppter hoc deinceps conteneret. sic n. esset in caritate dei in quo sola mens nostra debet gescere sic in ultimo fine. videtur autem ad mendacium officiosum per tinere cum aliis adhuc se iactat ut gloriae vel lucrum acgrat dummodo hoc sit sine danno aliorum quibus ita ptingeret ad mendacium punitiosum.

Dinde vide

randum est de yronia. Circa quam querunt duo. 1º per vitrum yronia sit peccatum. 2º de operatione eius ad iactantiam.

Ad primus sic proce
dit. Videlicet yronia per quam aliis de se singit minora non sit peccatum. Nullum. n. peccatum pcedit et divina fortitudo ex quod pcedit quod aliis de se minora dicat fuisse illud. p. 30. Tisico quam locutus est vir cum quo est deinde quod de secundo morante confortat ait: stultissimus sum virorum et Amos. 7.º dicitur. Reditur Amos si sum prophetam: quod yronia per quam aliquis minora de se dicit non est peccatum. 1º P. Gregorius dicit in epistola ad Augustinum anglicum episcopum Bonum metum est suas ibi culpas dinoscere: ubi culpa non est. sed oportet peccatum repugnat beatitudini metis. quod yronia non est peccatum. 2º Fugere superbiam non est peccatum. sed alii minora de se ipsis dicunt sicut grecos tumidum ut physcus dicit in 4.º ethicorum. quod yronia non est peccatum. 3º Huius est quod Augustinus dicit in libro de verbis apostoli. Cum humilitatis causa metiri si non eras peccator: atque metireris metiendo efficeris. Rego

dicendum quod hunc etiam minoria de se dicant potest contingere duplicitate. Vno salua veritate dicitur. s. majora quae sunt in se ipsis retinuntur: quedam vero minoria deteguntur et de se pterunt quod tamen in se esse recognoscuntur et sic minoria de se dicere non pertinet ad yroniam: nec est peccatum fuisse genitus nisi per alium circumstanciam corruptoem. Alioquin aliis dicunt minoria a veritate declinare: puta cum assentit de se aliqd vile quod in se non recognoscit: aut cum negat de se aliqd magnum quod tamen pceptit in se ipso esse: et sic pertinet ad yroniam: et est super peccatum. Ad primus ergo dicendum quod duplex est sapientia et duplex est stultitia. Est. n. quodam sapientia secunda deum que humana ratione mundana stultitia habet adiunctam fuisse illud. i. ad Corin. 3.º Si quis iter vos sapiens videtur esse in hoc seculo stultius fiat ut sit sapientia. Alia vero est sapientia mundana quod ut ibidem subditur: stultitia est apud homines ille quod a deo fortiter fitur ut esse stultissimum secundum reputationem humana: quia s. humana contemnit quod hominum sapientia creditur. vñ et ibidem subditur. Et sapientia hominum non est mecum: et postea subditur: et noui secundum secundam. Ut per potest dici sapientia hominum quod humana ratione acquiritur. Sapientia vero secundum quod ex divina inspiratione habetur. Amos autem negavit se esse prophetam originem: quia s. non erat de genere prophetarum. vñ et ibidem subditur: nec filius prophetae. Ad secundum dicendum quod ad honestatem metis pertinet ut homo ad iusticie pfectionem tendat: et ideo in culpam reputat non solum si deficiat a causa iusticia quod est culpa ei: sed etiam si deficiat a iusticie pfectioe quod quicquid culpa non est. non autem culpam dicit quod per culpam non recognoscit quod ad yronie mendacium pertinet. Ad tertium dicendum quod homo non debet unum peccatum facere: ut aliud vitetur: et ideo non debet metiri qualiterque vi vivere superbiamente. vñ Augustinus dicit in Job. Non ita caueat arrogancia ut veritas humilietur. et Gregorius dicit quod icaute sunt humiles qui se mentiendo illaqueant.

Ad secundum sic proce

ditur. Videlicet yronia non sit minus peccatum quam iactantia. Utrumque nam est peccatum in quantum declinat a veritate quod est equalitas est quodammodo. sed ab equalitate non magis declinat quod excedit quam quod diminuit. quod yronia non est minus peccatum quam iactantia. 1º P. Secundum probatur yronia quicquid iactantia est: iactantia autem non est yronia: quod yronia non est minus peccatum quam iactantia. 2º p. 26. dicit quod si submittatur vocem suam ne credideris ei: quoniam septem negantur sicut in corde illius. sed submittere vocem pertinet ad yroniam.